

Michael Watson Hermann Dralle

Academica Exercitatio Continens De Demonstratione Scientifica, Officio Magistratus Civilis circa Sacra, Imaginationum Efficacia : Theses Probabiles Et Selectas Ex Analyt. Politica Et Sapientia Secunda

Rostochi[ij]: Richelius, 1655

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730138534>

Druck Freier Zugang

R U phil 1655

Michael Watson

Kernanville

ACADEMICA EXERCITATIO

Continens

De

Demonstratione Scientificâ,
Officio Magistratûs Civilis circa Sacra,
Imaginationum Efficacia.

THESES PROBABILES
ET SELECTAS EX ANA-
LTT. POLITICA ET SAPI-
ENTIA SECUNDA.

Pro quibus

Favente DEO,

*Suffragio Ampliss. Facult. Philosoph. Celeber-
rimæ Rostoch. Universit.*

PRÆSIDE

M. MICHAELE WATSONIO

Publicè disputabit

HERMANNUS DRALLIUS,

Ultzâ Lunæb.

A. d. VIII. Septembr. Anni 1655.

In Majori Atrio.

ROSTOCHI

Typis Johannis Richelii, Senatûs Typogr.

ACADEMIA LINGVÆ

1717

Acta Academiae Lingvæ

1717

1717

1717

1717

1717

1717

1717

1717

C. D.
THESES ANALYTICÆ
De Demonstratione scientificâ.

§. 1.

Duo sunt quæ Hominum perfectionem & diversitatem indicant, quando vel inter se, vel respectu reliquorum animalium comparantur; Oratio nempe & facultas deliberandi de singularibus negotiis civilibus, ac intelligendi universalia (vulgò Ratio). Ad quamlibet orationem, linguam & dialectum homo in matura ætate, disciplina capax, adhiberi potest; eademq; libertate præditus est in cognoscendo; dum non determinata quædam singularia, sed multis modis varia etiam universalia percipit. §. Hinc Orationum & Scientiarum varietas; Qui intendit intellectum in res rerumq; causas, sibi Orationem & Scientiam *demonstrativam* comparat. Qui Opiniones aliorum probabiles sectatur, moribus & exemplis multum tribuit, Orationem & Scientiam *Dialecticam* excolit, aut Rhetorico Poëticove persuadendi genere nititur. Qui communes minusq; certas argutationes & deceptorias opiniones amat, *Sophisticam* & merè Logicam Orationem, fucatamq; scientiam amplectitur. §. Qui oracula divina intuetur & ex iis doceri vult, etsi paradoxa communi rerum seriei videantur, is desuper ostensam & patefactam Orationem & Scientiam *Theologicam*, sine accurata demonstratione, percipit. Qui verò utile intendit, & pro vero id habet, quod ad scopum est accommodatum, ut illud agat vel efficiat, is Orationem *partim Dialecticam, partim Rhetoricam*, reliquis orationum generibus præfert; & scientiam de prudentia *practicam*, aut scientiam de arte *effectivam* obtinet. *Conf. l. 1. Rhet. s. 1. & 2. l. 1. Soph. c. 2. Dn. M. Hart. Wichelm. p. m. disp. Rhet. th. 1.* §. Patet autem quod præsens de Demonstratione Tractatio, non sit Logica, sed ei potius opposita, si priscum vocab. usum attendamus *l. 2. de gen. animal. c. 8. l. 8. Top. c. 12. l. 8. Ph. c. 12.* neque Dialectica in

A

Oratio &
Ratio
discernunt
Homines.

2.
Oratio &
Scientia
Demonstrativa ac
Dialectica.

3.
Oratio &
Sc. Theolog. Practica;
Effectiva.

4.
De Demonstratione
non agit
Logica
aut Dialectica.

5.
Sed Analytica.

6.
Demonstratio quomodo fiat.

7.

Quaestio cur sit tantum demonstratur.

8.
An sit probatur sensu, inductione, elencho.

Vacuum non demonstratur.

specie dicta, hæc enim tantum endoxa proponit, hisq; præparat animum ad demonstrationem apodicticam. l. 8. Top. c. 11. §. Analytica vero ex instituto & merito hanc doctrinam pertractat, præmissis iis, sine quibus explicari nequit, ut est doctrina de propositione & Syllogismo in genere. Per sufficientem enim inductionem constat, quod in principalissima Scientia, qualis inter Dialecticas est Analytica, declaretur Objectum ejusq; principia generaliter, & simul optima objecti Species: ut in Politica, Respubl. in genere & unâ optima. §. Est verò demonstratio s. scientifica Oratio, Syllogismus, ex propositionibus per inductionem & accuratam experientiam manifestis; quæ sunt certissima principia & immediatæ causæ, veritatis. §. Cum verò principia ista variant pro diversitate disciplinarum, non in omnibus eadem demonstrandi methodus postulanda, ubi verò dantur ejusmodi principia ibi demonstrationes fiunt, in quacunque disciplina. Uti vero non omnia demonstrari possunt, ut sunt prima principia & singularia sensibilia: ita nec quævis argumentationes in scientiis, quæ sæpè sophisticæ, pro demonstrationibus venditandæ l. 1. pr. c. 30. l. 4. Met. c. 6. Dantur quidem quatuor quæstiones cognoscendi causa propositæ, an sit, quid sit, quia & cur sit, sed ultima tantum per demonstrationem accuratam explicari potest; non quod cæteræ evidenti probatione destituantur, sed quod iis exactiora Analyticæ demonstrationis requisita applicari nequeant. §. An sint res novimus ex testimonio sensuum, si sint singulares sensibiles; circa propria enim & debite constituta objecta sensus non errant, de quo Renatus Cartes. Medit. 1. de Philos. dubitat, vide l. 4. Met. c. 5. Perperam verò fit, si ex imaginaria sensuum operatione, insensibilia probentur, prout Valer. Magnus, vacuum dari oculari demonstratione, in Fistula vitrea, probare sætegit Anno 1648. eodem tempore à D. Job. Marci. de arcu caelesti p. 61. seq. refutatus. Si verò de universalibus quaeritur an sint, opus est inductione singularium, aut Syllogismo elenctico; sic dari Materiam primam, manifestum per rationes Aristotelis, quas

quas si attendissent, qui eam Aristoteli arguerunt
dixerunt, nã illi se ipsos potius Chimæris similes & sensu hu-
mano destitutos intellexissent, nisi forte livor, & veteri Sa-
pientia detrahendi libido, hanc eis vocem expresserit; ut ta-
les fatuitates objiciant huic Philosopho, quæ si sexcentesima
ex parte rectè objectæ sunt, nullus triobolaris bacularius fuit
eo stupidior. *Vid. Scherb. adv. Ram. c. 12. & Piccart. §. Quid sit in-*
vestigatur per divisionem & inductionem, quando examinan-
tur quæ de subjecto in quid & in quale quid, verè ac propriè
prædicari possunt, ex iisq; seliguntur, genus & differentias
proximè & adæquatè constituentia. Hoc modo Philoso-
phus optimè definit hominem, quod sit animal terrestre, pe-
destre, bipes. Illæ differentia conjunctim sumptæ unice ho-
mini competunt quatenus animal, suntq; natura priores, no-
tiores, positivæ & immediatæ. Neque debent esse ex pro-
priis, quæ non ingrediuntur essentiam definiti, desumptæ,
quales sunt quando homo dicitur animal rationale i. e. deli-
berandi & intell. facultate præditum, disciplinæ scientificæ
capax, risibile, aut potius flebile, (Nugantur, inquit Libanius
declam. 36. p. 766. qui videre proprium hominis esse statuunt, lacry-
mari potius proprium ejus est, fletu plerique omnes faciunt digna,
risus si ob res bonas sit, alienum ab homine; nunquam ferè boni
quicquam viderunt, sed mala semper, videre tantum una die oport-
eret, quando optima mors adest.) felicitatis civilis per natu-
ram, accedente debito studio, & vitæ aut mortis æternæ par-
ticeps &c. Taliter per propria, servato genere animalis, de-
terminari possit Homo. Aut: hoc genere seposito, per sub-
stantiam ejusq; differentias describatur, ut Nicol. Taurellus in
Alp. Cas. l. 1. q. 2. p. 16. his verbis: Multa opus est investi-
gatione & multorum conjunctione, ut hominis constituatur
definitio, quod sit substantia corporea, composita, animata,
sentiens, intelligens: ex quibus manifesta demonstratione
ostenditur quid sit homo. Rectius h. m. Homo est Substantia
corruptibilis, motu, sensu, intelligendi atqve deliberandi fa-
cultate prædita. Conf. l. 1. Top. c. 7. §. 5. l. 2. c. 1. §. 2. l. 5. c. 3. §. 6. & l. 6. Top.

prima ve-
rè datur.

9.
Quid sit
inductio-
ne & divi-
sione pro-
batur.

Hominis
definitio.

Propria
hominis,
ut flere,
ridere.

animal ob facult. sensit. cum nec planta sit ob vegetativam &c.
 Hinc definitiones adæquatam rei naturam explicantes non dif-
 ferunt à demonstratione, nisi positione terminorum, illis n. fi-
 gura Syllogistica deest: quædam v. sunt principia demonstra-
 tionis, quæ immediatam definiti causam manifestant, quædã
 per aliud principium sunt probandæ, ut definit. nominales. l. 2.
Poster. c. 4. seq. Andr. Casalp. l. 1. qu. Perip. 2. putat omnem definiti-
 onem absolutam ad demonstrationem reduci; intellige, definiti-
 onem quæ proximam rei essentiam, ac immediatas causas expli-
 cat. §. Probatio quæstionis quod, *quia sit*, dicitur demonstratio
re òn, concludens ex remota, causa mediata quæ rei demon-
 strandæ per se inest, ex proprio effectu, signo notiori, causa
 extrinseca & per accidens; in inferioribus minusq; præcipu-
 is scientiis locum habet. Talis probatio ad summum
 adducitur, in vulgari de affectionibus Entis doctrina Me-
 taphys. quando usitatis definitionibus, attributa entis
 applicant, ut cui nihil deest ad suam integritatem, id est per-
 fectum. E. Omne Ens est perfectum. Habet verò ejusmo-
 di probatio multum commune cum Dialectica aut Rhetori-
 ca, imò & Sophistica argumentatione, hinc merito suspecta
 & indigna accurato Philosopho. *Vid. D. Jungij Diquis. de*
prob. emin. lib. 8. seq. Consentit Casalp. l. 1. quæst. 2. p. 371. Inset
 (inquit) aliquis, communes Entis affectiones, de entibus de-
 monstrari posse, per rationem primi entis: At hæc demon-
 stratio minimè est; cum entis ratio non competat affectioni-
 bus æqualiter, ideò enim problema est demonstrativum, quia
 continetur sub universali demonstrato, ut vitis folia deflu-
 unt, quia sub latifolio, cujus hæc natura est, continetur. l. 2.
post. c. 2. §. Vera Demonstratio se exerit circa quæstionem
Cur sit, ubi de fine ac reliquis causis quæritur; omnis enim
causæ, participat aliquid ex natura finis, tanquam primæ cau-
 sæ, dum indicat rem se aliter habere non posse, Is verè leit,
 qui ex immediatis, veris primisq; principiis certus est; Hinc
 Syllogismus, qui in præmissis non continet immediatam &
 propriam conclusionis causam, non est demonstrativus. Cujus
 generis

10.

*Quod sit,
 Demon-
 strari quo-
 dammodo
 potest,
 non verè.*

*Demon-
 stratio af-
 fectionum
 Metaph.
 incon-
 grua.*

II.

*Demon-
 stratio ve-
 ra est de
 quæst.
 Cur sit.*

generis Syllogismi, ut plurimum fiunt, etiam in superioribus ut vocantur, Facultatibus & in Philosophia. Inde plerique omnes, Dialectici tantum sunt & opinatores, non scientes aut Philosophi. *l. 1. post. c. 2. & 30.* Ut quando occulta aut manifesta petitio principii committitur, dum definitum per definitionem nominis probatur. e. g. quod inclinatur ad bonum & declinat à malo id appetit. Quod sentit illud inclinatur &c. E. quod sentit appetit. Inclinatio ad bonum non est causa appetitus, sed nominalis ejus definitio; Aut quando ex immediato effectu causa immediata probari debet, assumitur verò aliena, ut Omne quod appetit sentit. O. animal appetit, E. O. animal sentit, appetitus non est causa efficiens sensus; licet ideò sentiat animal, ut appetat sibi bonum. *Conf. l. 1. pr. c. 2. seq.* §. Quod per demonstrationem verè Analyticam (quæ maximè est universalis, affirmativa, ostensiva, probans cur sit, adeoq; melior particulari, negativa, ducente ad impossibile, probante quod sit *l. 1. post. c. 21. seq.*) novimus, id est necessarium & æternum ratione veritatis, cum aliter se habere nequeat, constat verò propositionibus, quarum subjectum pertinet ad definitionem prædicati & vicissim. Quæ est infallibilis verarum demonstrationum nota; quales non tantum in Contemplativis, prima & secunda Sapiencia & Mathematica, sed & in Practicis, Politica & Oeconomica, atq; in Effectivis, ut sunt Scientiæ de artibus, reperiuntur. *Casalp. l. c.* negat in prima Philosophia dari demonstrationes ostensivas, & definitiones ex notioribus & prioribus. Sed cavefall. à dicto secundum quid, quædam ibi omninò demonstrari & exactè definiri possunt, positis primis principiis axiom. hypoth. definitionibus, quæ non demonstrantur, horum autem perfectior ac simplicior datur sciendi modus sine demonstratione. Inde Sapiencia vocatur Scientia demonstrativa, scientia exactissima continens de quibusdam demonstrationes *l. 2. Met. c. 1. l. 6. c. 1. l. 6. c. 6. & 7.* Piccartus disp. de Veritate negare videtur; Mathematicorum demonstrationes, omninò verò dantur firmissimæ, qualem certitudinem non oportet in cunctis

Pauci sunt Analytici, multi opinatores.

12. Quæ demonstrantur sunt æternum & necessariò vera.

Metaphys. & Mathematicæ demonstrationes.

Demon- *quærent l. 2. Met. c. ult.* Dantur etiam propria & certissima pra-
strat. Phi- *cticarum & effectiv. scientiarum principia, ex quibus immedi-*
los. Practi- *atae propositiones & conclusionum causæ, deducuntur. Neq;*
ca & Esse- *ita dependent earundem objecta ab arbitrio & voluntate ho-*
tiva. *minum, ut omnimodè sint corruptibilia, sed id contingit qua-*
tenus sunt singularia, hoc modo verò ad prudentiam & artem
spectant, prout verò ad statum universalitatis referuntur & in-
telliguntur, omninò necessaria & æternæ veritatis sunt, ac
pertinent ad Scientiam de prudentia quoad res agendas, &
ad Scientiam de arte quoad res efficiendas. §. Dantur ita-

13.

Error Za-
barella.

Nova do-
ctrina
Val. M.
quod Phy-
sica tan-
tum de-
monstret.

14.

In Theol.
Jurispr.
Medic. pro-
prie non
sunt de-
monstra-
tiones.
Certitudo
non est
cum Du-
bitatione
& igno-
rantia.

atque effectivam, ut quondam Zabarella l. de Nat. Log. asseruit.
Conf. l. 6. Eth. c. c. 3. l. 1. post. c. 6. & 7. l. 7. Met. c. 15. Job. Lud. Havenr.
in Analyf. lib. 1. post. Analyt. anno 1590. edit. Novum errorem
inducere conatur, Valer. Magnus in tract. demonstr. part. 1. Phil.
c. 8. & 13. asserens, quod solæ habitudines ex motu ingredian-
tur illationem scientificam, sive quod illatio Physica sola sit
demonstratio; quam triplicem facit, nempe ordinem exe-
cutionis, intentionis & logicalem s. doctrinæ. Quæ cum
obscurissima sint, nec ulla probabili ratione adstruantur, me-
ritò suo Autori relinquuntur. §. In disciplinis non-philoso-
phicis, propriè non occurrunt Demonstrationes, non tamen
iis denegamus certitudinem; tum ratione objectorum, qua-
tenus sunt certa & sæpe immutabilia, tum ratione subjecto-
rum, quando voluntas vel intellectus, rei cognitæ firmiter ad-
hæret. Sic futurorum Contingentium non datur demonstratio,
sed Certitudo si causæ eorum sint certæ; Atque ita 1. Certitudo
fidei, ex autoritate divina, aut celebri humanâ quæ firma expe-
rientia nititur; 2. Certitudo bonæ conscientie quæ vero funda-
mento nititur. 3. Certitudo spei & fiduciæ, ubi intellectus rei
intelligibili & appetitus rei cupitæ firmiter adhæret, neque-
unt consistere cum dubitatione, & ignorantia, neque tamen
manifestam demonstrationem postulant credenda vel speran-
da. Vide Thom. Aquin. 1. Secund. q. 4. art. 8. Bellarm. l. 3. de justif.
Andr. Kesler. disp. de Certit. 1623. edit. Dn. Stahl. in Log. l. de Demonstr.

THESES POLITICÆ De Officio Magistratus Civilis circa Sacra.

§. **P**hilosophiam practicam ex fine & objecto deo-
nata, duas partes, Politicam nempe & Oeconomicam
continere præsupponimus, cum sufficienter alibi hæc
probata, *vid. Dissp. de Virtutibus, & de propria Laude. l. i. Eth. c. ult. l. i. M. M. c. i. l. i. Rhet. c. 2.* Politicæ verò dogma hoc
esse ex secunda ejus parte, itidem manifestum, hæc enim pars,
quæ ob dignitatem nomen totius (Politicæ) meretur, de Magi-
stratu differit, cujus munera secundum qualitates virtuosas
aut vitiosas, ex prima Politicæ parte, quam Ethicam vocant, de-
terminat. Hinc patet nexus harum partium, quodq; omnia
in Ethicis descripta, sint politica, & imprimis summo Magi-
stratui in Republ. observanda & fugienda. §. Cum Scien-
tia & Prudentia Politica, sint sapientiæ subjecta, quia illarum
finis, (felicitas civilis) ad hujus finem (cognitionem & venera-
tionem summi Numinis) tendit, patet quod Cura & Officium
circa Sacra, non sint à Magistratu Civili aliena. Imperare enim
debet prudentia, tanquam Vicarius Sapientiæ, ne per impro-
bas scientias, artes, actionesq; humanas, contemplatio &
cultus DEI, ulla ratione impediatur. Quin, juxta Philoso-
phum *l. 10. Ethic. c. 7. 8. l. 7. Polit. c. 2. 3. 8. 9. & 15. l. 4. Pol. c. 15.*
Sacrorum administratio, est primum ac præcipuum munus in
Republ. sine qua neque institui, neque consistere potest bona
Respubl. Externa Sacrorum cura, est Politico Viro deman-
data, alias Sacra in se spectata sublimiora negotiis civilibus,
sunt Sacerdotibus, qui nobiliores civibus propriè sic dictis,
& necessariò in civitate requiruntur, commissa. §. Per Ma-
gistratum Civilem, intelligimus non tantum Majestatem sive
eminentissimum Magistratum, sed quemlibet legitimum &
ordinarium. Utriusque enim est, quæ ad divinum cultum
faciunt, prudenter disponere; licet diversimodè. Superior
Majestas ea ordinat absolute, cum non agnoscat auctoritatem
supra

1.
*Politica
secunda
pars agit
de Magi-
stratus of-
ficio.*

2.
*Finis Poli-
tici subor-
dinatur
fini sapi-
entis.*

*Offic. Sa-
cerdotum
& Magi-
stratus cir-
ca sacra
differunt.*

3.
*Non so-
lum Maje-
stas sed in-
ferior Ma-*

gistratus
curam sa-
crorum
gerat.

supra se nisi divinam & optimarum legum Normam; nec imperat DEO, ac prudenter latis legibus, sed DEI gratia secundum leges, adeoq; Consilio Prudentum & Sapientum hic uti potest. Inferior verò Magistratus ex præscripto mandantis superioris eadem administrat. Potest enim Magistratus omnia, quæ neque jus naturæ, neque lex divina, certis limitibus circumscripsit, in Reipubl. suamq; utilitatem moderare, jubendo, vetando, emendando, permittendo; Modò spectet, civilis societatis felicitatem, quæ in operatione Virtutum consistit, & tum bonæ Reip. præest. Malarum etenim rerumpubl. præsidēs, quorum semper est & fuit numerus major, proprium commodum, honestati publicæq; felicitati contrarium, plerumque pro scopo habent. *l. 3. Pol. c. 10. & 12. & l. 6. c. ult. l. 7. c. 3.* §. Sacra, quæ moderamen Politicū

4.
Tria sacra
modera-
tur Magi-
stratus.
Religio
non est fi-
nis Civita-
tis, curan-
da in. ut
summope-
rè necessa-
ria.

desiderant, tria involvunt, 1. Rationem cultus divini in se spectatum, sive piam Vitam & Doctrinam. 2. Personas illi cultui speciatim dicatas. 3. Bona mobilia & immob. ad religiosum cultum destinata & necessaria. *Prima cura sit circa Religionem*, quæ quidem non est finis Reipubl. aut Civitatis, non enim ordinantur primario actiones Civium, juxta leges Politicas, ad Pietatem, sed ad civilem felicitatem, quæ honestate Virtutumq; moralium exercitio continetur, & deprehenditur in Vita Civium obtemperantium & imperantium honesta, & bonis fortunæ sufficienter instructa. Nihilominus cum omnis laudata hominum Societas tollatur sublata pietate, quæ est coagulū, propugnaculum, vinculum atque fundamentum potestatis, obedientiæ & legum: Hinc communi sapientum & prudentum suffragio, Magistratus non tantum sanctissimo Numini cultum debitum exhibeat, sed & quò obtemperantes idem agant, sedulo prospiciat. §. *Quod sit, si Cognitio & Veneratio DEI, sit Naturæ rectè se habenti, divinitusq; revelatis legibus conformis, cum DEUM honorare ubiqve honestum, necessarium ac utile.* Et licet nulla daretur externa in Vita humana Pietatis utilitas, ut Martyrum & fidelium exempla testantur, tamen per se, & quia ad æternam

5.
Pietas per
se & quo-
modo co-
lenda.

nam felicitatem confert, seriò excolenda. Qui enim nihil agere vult, quod non sit utile, is aliquid bonum & per se eligendum esse negat; & multa sunt civiliter utilia, quæ non imitanda, ut divinitatis simulatio apud gentiles principes usitata, sed bonæ Reip. principibus non commendanda. *l. 2. Top. c. 4.*

Alex. l. 4. probl. 20. §. Licitum igitur est hominibus, imprimis Politico Magistratui circa Cultum divinum varia ordinare, quando necessitas & decori ratio id postulat; & falsum, quod divini cultus ratio, nullius hominis imperio subjecta sit, prodest enim aut obest in civili vita religio. Et prout quælibet Virtus sponte ac libenti animo, non coactè, suscipienda & excolenda, nihilominus mandatis legibusq; civilibus adstringitur; Sic Religio in quantum est opus voluntatis, ex parte etiam ut est intellectus, legibus determinari potest. §.

Certum enim est, civili Magistratui, competere curam omnium, sine quibus scopus rerum publ. obtineri nequit; impossibile autem est felicitatem civilem posse compari aut servari, sine potestate in religionis negotio. Nec ullibi DEUS talem curam abesse voluit à Magistratu, sed mandavit ut eam Reges, Principes ac dominantes susciperent, qualem Episcopi ac Sacri ordinis Viri sibi tribuere nequeunt; Id abundantissimè ex historiis, de Constantino M. aliisque Imperatoribus, qui sacra Concilia convocarunt, iisque præfuerunt, ac varia de Episcoporum statu ordinarunt, patet. *Vide Euseb. l. 3. c. 6. & l. 4. c. 4. de Vita Constant. M. Socrat. l. 1. c. 5.*

§. Nullo tempore talia concessa aut jure usurpata fuerunt Ecclesiæ Antistibus, ne quidem summo V. T. Pontifici, penes illum nulla erat ordinaria & libera potestas dispensandi de rebus ejusmodi Ecclesiasticis, verum hæc singulari modo erat in manu atque consilio DEI, cum Ebraeorum Politia planè peculiaris Theocratia. *Vide Io. seph. l. 2. contra App. p. 1071.* quoniam & Reges tum temporis tale circa Sacra officium exercuerunt. Neque in N. T. ulla lege divina, iusta præscriptione aut prætensione, hoc munus Ecclesiasticis personis competit, vel Magistratui Politico detractum est. Patet (inquit *Mocenicus Cont. 5. c. 21.*) neque unum

6.
Divini
cultus ratio
est hominis
imperio sub-
jecta.

7.
Iure Divi-
no & Civili
utiliter
potestari
circa Sa-
cra exer-
cet Magi-
stratus.

8.
Tale officium
non est
aufferen-
dum Ma-
gistr. &
prætextu
quodam
Sacerdoti-
bus conce-
dendum.

B

cx

ex Ecclesie Catholice servis (Pont. Rom.) quamvis eximium, alios omnes instituere, neque omnes ad Eccl. munus promovendi, unum illum convenire posse aut debere. In quem *Eryc. Puteanus* itidem adornasset stricuras, uti in *Casaubonum*, idem argumentum pertractantem. *Vid. Oper. Puteani tom. 2. p. 334* ubi asserit; quod Pontificie potestatis fructus sit, ne Reges mali, impii, abominandi sint, ne reges esse desinant & in extremam tyrannidem prolabantur. At pretextus est, praxi contrarius. §. Potius autoritate divina ac consilio prudentium hanc *ambrosius* circa Sacra, sibi vendicant Rerump. præsides politici, quo faciliori solertia remp. ordinent, adeoque præmiis suos Cives, non minus ad Religionis, quam Virtutum Civilium cultum alliciant; ac religiosi cultus Violatores debitis afficiant pœnis. Ut si hæretici sint publicæ tranquillitatis turbatores, si quidam atheismum, damnatam Syncretismum, (omnium religionum chaos, ut *Thomas Broun in Relig. Medicæ sect. 1.* morum & sermonum in religione indifferentiam approbat, nec ullas partes tueri cupit) manifestas superstitiones, idololatriam, sermones moresque turpes aut similia vitia introducant. Quod enim effectum dare nequeunt Sacerdotes per suos sermones, hoc terrore sui faciant Magistratus, quo per terrenum regnum justis modis proficiat coeleste. §. Neque tamen protinus ad severiora veniendum, sed per feriam veræ religionis doctrinam, ignorantie simplici aut affectatae occurrendum, quo remedio si emendari nequeunt perversi, tranquillitas quædam Civium externa tanti non est æstimanda, ut plurima vitia, quæ ex neglectu veræ religionis oriuntur, sint ferenda. Neque Magistratus injuriam facit civibus, dum eos refractarios, infidelitatis ac impietatis nomine, pœna afficit; modò constet, de religionis sinceritate. Unde bellum religionis causa, ad liberationem iniquè oppressorum, ac propugnationem veri cultus divini, aliquando, sed non temerè suscipiendum, ne bello confecto, potius solitudo & vitiorum copia, regionibus inducta deprehendatur, quam religio. Et omnino melius, si adversæ opiniones, idoneis argumentis

9.

*Præmiis
& pœnis
propaganda
religio.*

10.

*Bellum religionis
causa certo modo
licitum.*

mentis expugnentur, utq; omnis injuria omneq; impedimen-
tum amoliat ab iis, qui religionem sinceram amplectuntur,
vel ut præmiis quibusdam extraordinariè ad veriorem cultum
invitentur dissentientes subditi. *Conf. Just. Lipsium l. de Relig. ad-
versus Dialogistam. §. Qvalis v. cultus DEO præstandus, & quæ-
nam articulatim de DEO credenda, scientia de prudentia civi-
li sive administratoria sive legislativa non determinat, quin
viciose Curiositatis notam incurrunt, qui falcem in alienam
messem mittunt, & ut plurimum periculose aut abjectè de fi-
dei articulis ex proprio ingenio differere solent Politici, ut ex
Hug. Grotio l. 2. de B. & P. c. 20. Thom. Hobbes de Cive c. 17. qui in
ter alia asserit, unicum tantum articulum, Jesum esse Chri-
stum, esse necessarium ad salutem, reliquos pertinere ad obe-
dientiam, quæ præstari potest, etiamsi quis non credat, modo
cupiat credere, quæ ab Ecclesia proponuntur &c. Nicol. Machi-
avellus passim multa differit in laudem superstitionis paganae,
quorum tm. quædam in meliorem sensum trahi possunt, præ-
sertim si illa satyrico modo & sine concinnarit. Prodiit hoc an-
no 1655. Liber singularis de Præ Adamitis qui multa nova Theolo-
gico-Politica affert. §. Judicat prudens Magistratus, talem Re-
ligionem esse bonæ Reip. utilem, quæ serium omnium Virtutū
exercitiū inculcat, nec ullo modo turbat ordinem rectè impe-
rantium & obtemperantium. Proinde potest Magistratus in dis-
sidio Religionum, exigere juramentum fidelitatis ab omnibus
subditis, etiam iis qui alienæ religioni sunt dediti, ad pacem ci-
vilem conservandam, & in refragantes animadvertere. Vide Th.
Morum l. 2. Utopie D. Azar. Sturtz. de Una Religione th. 12. seqq.
Alias uti discordia subditorum in civilibus, ita & in religio-
ne, commoda videtur Tyrannidi; & Felix illa Respubl. quæ
unius & sanioris doctrinæ luce collustratur. Ita enim DEUS
summam curam Civitatis habet, pacem, libertatem, pudici-
tiam & justitiæ copiam præbens, remotum à seditione, felix hu-
manum genus reddit. Civitatibus verò omnibus quibus non
dominatur DEUS, nulla erit malorum, laborumq; inanium
quies, ut loquitur Plato l. 4. de legibus p. 829. &c. §. Ex his
facile constat, quale officium Magistratus civilis esse debeat*

11.
Politici
Doctores
quæ tales
non do-
cēt de Re-
ligione nisi
periculose
& abjectè
ut pluri-
mum.

12.
Qvalis
Religio
Reip. bonæ
conveni-
at.

13.
Alia cura
Magistru-

*ius sacra
est de per-
sonis Ec-
cles. & bo-
nis.*

*Sacerdo-
tes non
sunt ex-
empti à
jurisd. ci-
vili.*

14.

*Jus Patro-
natus cir-
ca Sacra.*

*Philoso-
phus rectè
docet spur-
cis Diis,
Spurcum
cultum of-
ferendum.*

15.

circa reliqua Sacra, nempe *in personis constituendis*, ut idonei re-
ligionis antistites & administri, qui vitæ sanctimonia, saniori
doctrina, moribusq; probis eminent, sacro cœtui præfician-
tur: Neq; ob Conjugium, affinitatem, munuscula, unus Mini-
sterii Candidatus alteri præferendus. Est v. homo Ecclesiasticus
Magistratui summo Civili jure divino & humano subditus, non
solum ut Incola & Civis, in quantum negotia reliquis commu-
nia exercet, sed quia sacrorum rituum minister; non eximitur
ullo Sacramento Ecclesiæ ab obedientia Magistratui debita;
Neq; Christus aut Apostoli tantam tyrannorum insolentiam
tulissent, si ab exemptione quadam præsidium sumere voluis-
sent. §. Huc spectat Jus Patronatus Ecclesiasticum Superius sive
majus, & Inferius, ex cujus natura etiam de Dotatione, bono-
rum Ecclesiasticorum dexterrima dispositione, de extructione
& conservatione sacrorum ædificiorum, prolixè dicendum.
Sed de hoc argumento sufficienter tractant plurimi, ex multis
*vide Matth. Stephani de jure Patron. c. 6, 9, 21. Reinking. de Regim.
sec. & Eccles. l. 1. c. 5. & c. Gras Winck. de jure Maj. c. 5.* Ipse etiam
Philosophus de iis quæ hæcenus allata, sparsim disserit, ut fru-
stra nonnulli Politicam ejus imperfectionis arguant, quod de
Religionis negotio nihil vel pauca tradiderit. Immeritò ve-
rò reprehenditur, quod *l. 7. pol. c. 17.* lascivas imagines in tem-
plis Deorum lascivientium, legibus admittas esse pronunciet.
Neque enim approbat leges ejusmodi, & maximè consenta-
neum videtur, ut turpia Idola, obscænis picturis afficiantur;
neque honestus piusq; cultus destinandus est Deastrorum
prostibulis. Si verò cultus non rectè colentium DEUM ve-
rum, locum profanet, melior cultus pia mente eum expiare
potest. *Conf. Herm. Conring. disp. de Majest. officio in Sacris thes. 8.
seq. Ejusdem de Constit. Episcop. Germ. th. 9. seq. Ejusdem de Pote-
statis Civilis subiecto th. 6. seq.* §. Facile est ex his, varias quæ-
stiones, de munere Magistratus Civilis & Ministrorum Eccle-
siæ reciproco, solvere. *Philippus Mocenicus Venetus præter
morem sui seculi & loci disserit, de Officio Sacerdotum &
Magistratus lib. de univ. Hom. Institutione Contempl. s. part. 2. c.
19. 20. 21. & 33.* Uti appetitus humanus rectæ deliberationi
obtem-

obtemperans, cæteras facultates decentissimè moderatur, si verò ab hac dissentiat, pessimam tyrannidem, hominumq; calamitatem inducit: Ita supremus Magistratus, dum sapientibus (Sacerdotibus) divinæ naturæq; legibus obtemperat, inferiores Magistratus rectissimè dirigit: si v. iis adversetur, ipse miserimus, cæteros Magistratus omnemq; societatem ad summa mala ducit, omnem felicitatem destruens. Et licet, Ministrorum Eccl. potestas de DEI legitimo cultu, ex DEI verbo tantummodo moderamen accipiat, non tamen amovetur aut destruitur, humana, circa hæc Sacra, Magistratus cura. Uti Humana mens, Virtutibus corporis (pulchritudini, sanitati) addita, non corrumpitur, neque divinæ revelationis lux, repellit naturale nostræ rationis lumen. Dum itaq; Ministri Ecclesiæ, Magistratui decentia imperanti, obtemperant, verè parent, non homini, sed DEO ac divinæ legi, subjiciuntur hominibus, qui ex divina dispositione, divina potestate sunt præditi. Hinc Lex Domitiana, de Sacerdotibus à pop. constituendis, etiam pertinuit ad Pontif. maximum, quod enim (inquit Paulus Manutius l. de Rom. Legib. p. 29.) de omnibus Sacerdotibus, sancitum, eo Pont. Max. excludi jus non fuit. *Conf. plures leges ejusdem de relig. à p. 17. ad 32. Enestell. de Sacerd. & Mag. Rom. l. 1. c. 1. p. 6. & l. 2. c. 6. Theologos Orb. L. de Min. Eccl. & Mag.*

Quomodo Magistratus obtemperet Sacerdotibus.

Et Sacerdotes Magistratui subjecti sint.

THESES ex Sapientia Secunda

De Imaginationum Efficacia.

§. **P**hysicam, ob doctrinas rectius appellari Sapientiam secundam antehac docuimus, *vid. Th. Prob. in Phys. disp. 1.* neque enim omnia quæ tractat, sunt physica, naturam ceu internum motus ac quietis principium obtinentia, sed quædam incorruptibilia continuum motum habent l. 1. de Cælo c. 1. ut cælum, cœlestia, & animæ humanæ perfectiores facultates, ex quibus Imaginationis Efficacia, ut constabit, oritur. Præsupponimus ex l. 3. de anima c. 3. & 4. Imaginationem s. Phantasiam esse mediam facultatem inter sensum & intellectū, ut sensus imaginationi, & hæc intellectui aliquando subser-

r. Physica rectius dicitur Sapientia secunda.

Imaginationis media inter sen-

B 3

viat;

sum & in-
tellectum.

2.

Operatio-
nes admi-
randa tri-
pliciter
explican-
tur.

3.

Quomodo
Deus &
Angeli ad
operat. mi-
rabiles
concur-
rant.

viat; quod non sit existimatio, sensus, opinio, scientia, sed cognatam cum hisce naturam, imprimis cum sensu habeat; Propriè imaginamur, quæ sensibus tam communi interno, quam externis percepta sunt. Datur Phantasia actu, potentia, vera falsa, perfecta imperfecta, omnibusq; animalibus diversimodè inest. *Conf. l. de mem. c. 2. & Job. Lud. Havenr. Comm. Plutarch. l. 4. de plac. phil. c. 12.* §. Pervulgatum est, sæpè mirabiles effectus fieri, quorum causam quidam referunt ad occultas qualitates, sed h. m. nihil docent, cum docere sit ex notioribus ignota declarare; præstat, ingenuè ignorantiam, quam sub prætextu occult. qualit. fucatam scientiam, qualis olim Sophistarum, profiteri *l. 1. prior. c. 30. l. 1. post. c. 2. Plato de Soph. p. 187. Job. Sperling. l. 2. c. 3. Phys. Taurellus l. 5. q. 8. in Alp. Casis ait: Omnia fiunt ex certis causis: quid ego tuum ignorare curo? Num putas occultè per accidens fieri cujus causæ tibi sunt incognitæ? Quidam Angelis, Dæmonibus, magicis incantationibus, characteribus, heic opus esse censent, tanquam causis. Sed ex obscurioribus, nimis remotis, incertis ac incongruis principiis, res manifestas deducunt. *Job. Bodin l. 1. c. 2. seq. Mag. Dem. Quidam admirandorum ostentorum principia, reducunt ad Imaginationis Efficaciam, quam sententiam, exercitii causa, declarabimus.* §. Si quis statuatur hæc & omnia reliqua, à DEO ejusve permissu per Angelos bonos aut malos fieri, facilem dat quæstionum solutionem. Et notum, DEUM tanquam primam motorem immobilem, movere primò cælum, ex cujus motu, varias alterationes in sublunariis fieri *l. 8. Phys. c. 5. seq. l. 1. de Met. c. 2.* Si verò quædam Angelorum operatio hic intercèdat, non sufficit illa, quæ volendo aut intelligendo perficitur, cum intellectus & voluntas propriè non sit causa rei intellectæ, volitæ & mirabiliter productæ, sed opus erit, ut ministerio angelorum, activa passivis hæc causæ moventes, mobilibus applicentur. Ut si ope Dæmonum, mirabili modo morbè eurentur, necessum videtur, afferant & insensibiliter applicent idonea medicamenta partibus affectis; cum alio modo, corpora*

corpora sananda afficere & tangere nequeant. §. At neq; huiusmodi effectus produci potest, nisi aptitudo in sanando adsit; per se & necessario medicamenta non sanant, sed postulant facultatem recipiendi in ægrotis, quæ reluctantem imaginativam Virtute, inepta est. Sic & magicæ incantationes & characteres sanitatem non ex se, sed ob credentis phantasiam, inducunt. Cum ergo Opera angelorum & magica ejusmodi, immanifesta sint, nec ulla verosimilitudine persvaderi possint, nisi manifesta ac naturalis causa addatur, melius erat, relictis obscuris, manifesta proponere; etiamsi rationes quædam Dogmaticæ in contrarium adducantur. Rationi enim tum credendum in Eiusmodi, quando iis, quæ apparent sensibus, consentit; hic verò testes sunt sensus rationi, & ratio testibus *l. 3. de gen. animal. c. 10. l. 1. de Cælo c. 3. l. 3. c. 7. h. 3. Phys. c. 13.* §. Quando Homines quidam, minus obvia solertia, adhibitis vel occultè vel manifestè salutiferis aut noxiis, benè aut malè operantur, non statim putandum, quod commercium cum angelis habeant; fieri enim potest, ob vim imaginationis, ut unus idemq; huic noceat, alteri prosit, ut citissimè vel tardè operetur; participant enim homines diversimodè, ex rerum subalternarum (quarum usus in medicamentorum & similium operationibus deprehenditur) qualitatibus. Quidam magis quidam minus calidi, frigidi, humidi, siccis. Et in universum, Homo videtur medium quoddam (non per negationem s. exclusionem sed) per participationem, esse inter æterna & corruptibilia. *l. 4. Met. c. 7. l. 4. Top. c. 3. §. 10.* Inde patet, quod magis perfectam Imaginationis efficaciam Homini tribuamus, cum omnia, quæ phantasiam commovent, aliquo modo contineat in se, atque facilius percipiat, cum exactissimum sensum tactus, & unum ex altero colligendi facultatem promptissimam habeat; hinc phantasia ejus Ratiocinativa & sensitiva. *l. 3. de anima c. 10.* §. Ex diversa Imaginationis dispositione, varietas affectuum, qui corpus organicum alterant, ac animæ facultates, nutritivam, sensitivam, locomotivam, deliberantem atque intelligentem dirigunt, oritur.

omnes

4.
Sanatio
fit per vim
Imaginativam.

5.
Non statim cum
angelis peculiare
commercium habent,
quæ mirabilia operantur.
Homo medium inter
æterna & corruptibilia
solertissimam
phantasiam habet.

6.

Omnes
humana
actiones
& passio-
nes depen-
dent à
Phanta-
sia.

Plus & mi-
nus speci-
em vari-
at.

7.
Phantasia
modera-
tur affe-
ctus &
partes
animali-
um exter-
nas.

8.
Et inter-
nas, Bona
& mala
introdu-
cit.

omnes actiones & passiones directorio phantasiae subjacent. Generant ac generantur, augmentum ex alimentis capiunt, organis sensuum utuntur, moventur, deliberant, judicant, intellectu scrutantur homines, pro modulo Imaginationis; hæc facit ut aliter, atque aliter judicent & operentur, magis minusve apti sint ad Consilia, & Scientias *l. 2. Rhet. c. 1.* Nec mirum, quod initio modica admodum fiat per Phantasiam mutatio, hæc plurimas postea efficit differentias, modica gubernaculi navis transpositio, magnam navigandi varietatem causatur, plus ac minus omnino totam speciem rei quæ; essentialiam & naturam mutare solet, in actionibus moralibus, medicis operationibus, numeris, omnibusque rebus certo modo determinatis. §. Quin & in reliquis animalibus, operationes à qualitatibus elementaribus earumque temperamento & affectuum indole proveniunt, hæc verò à Phantasia dependent; tristitia plerumque cum frigore, jucunda calori juncta, sed sua munia non obeunt sensitiva, nec audacia, timore, cupiditate illecta, quicquam sustinent, nisi Phantasia suggererit modum & scopum operandi *Conf. sect. 7. probl. 2. & sect. 8. q. 15. seq. l. 9. hist. animal. c. 38.* Hæc corporis partibus Externis, novam subinde vim confert, ut in Noctambulis, affectuum impetu commotis, & animalibus domesticis e. g. gallinis quæ victis maribus cucurriunt, crista caudaque eriguntur instar gallorum, & hi aliquando gallinarum munere funguntur pullos ducendo & fovendo. *Conf. Avicen. l. 9. de moribus animal.* Simili modo Gynæcoeratia, & Sardanapalissimus in Oeconomiam fiunt; vide *Rusdorsii Fescenn. p. 216.* Internæ partes, ob Phantasiam appetitus, voluptatis, doloris, subito aliquando afficiuntur, ut ex pulsione cordis & arteriarum, de cogitatione judicare liceat, prout Erasistratus cognovit Antiochum Stratonicæ amore captum. Pariter Phantasia de cupiditate & metu nocendi potest noxam inducere; Operatur imago mali ac boni, idem ferè quod malum & bonum. Male afficiuntur pueri ac molliores, frequenti intuitu eorum à quibus sibi metuunt; & nocendi flagrantibus cupiditate, contactu & aspectu inficiunt alios, in quos Phantasia tale transfert noxæ simulacrum. Unde Infantes inconsulto committuntur

mittuntur custodiæ vetularum fervientium. Ex corpore
malè affecto, in quo ob caloris defectum, pravorumq; humo-
rum abundantiam, nociva qualitas genita, derivatur facilè
in Subjectum tenerum imbecillitas: Bonus anhelitus, & odo-
ris suavitas ex concoctis à calore humoribus orta, dicitur
medicina temperata, Plut. in Vita Alex. M. scribit p. 666.
quod suavem odorem corporis habuerit ex quo homines
potuerint confortari *sect. 4. 12. & 13. probl.* Odores n. alterant,
ut gemma in pulverem redacta, odore plumbi, fit vitrum,
teste *Cardano l. 7. p. 207.* Prægnantis aviditas foetum inficit nota
rei fermentissimè desideratæ, unde domus Ciceronis; gulo-
nes epulas avidius cogitantes, salivam simili sapore imbuunt;
Novimus multos vi imaginationis, quæ insolentiores affectus
concitât, obiisse, revaluisse, ac in iis partes ligatas, fuisse solu-
tas, ut Herodotus de filio Cræsi antea muto, ob misericordi-
am ex Parentis periculo vitæ conceptam, loquentem, refert.
Val. Max. l. 9. c. 12. § Talis effectus, non oriuntur præstigi-
atoria aut arte Necromantica (quæ abusivè Nigromantia vo-
catur *vid. Petr. Molin. in Vate p. 153. c. 6.*) sed ex Viribus huma-
nis; Si enim herbæ, cætera animalia, gemmæ quædam mirabi-
lem ac naturalem in alterandis rebus efficaciam habent; Lau-
rus dicitur fulmina repellere. Lingva avis, sive diptamus, fra-
xinella, siccissimæ plantæ, vermibus sunt letiferæ. *Card. l. 8. p.*
226. Dictamnus sagittas infixas evellere, Saphyrus serpentes
fugare, basiliscus & serpentes mandali aërem veneno inficere,
torpedo stuporem inducere. Ut omittam, quæ vulgariter
traduntur ab Autoribus de Lapidibus & gemmis, ea, quæ for-
tè nunquam alias adducta, ex *Phil. Mocenico Contempl. 4. part. 2.*
c. 3. p. 198. afferam. Lapis Gerachides, ab incurfionibus apum
& muscarum, hominem etiam melle tinctum, tuetur, ore ge-
stus, auget cogitandi vim. Ethindros, ob frigiditatem,
aërem in aquam mutat. Svetinus paleas & folia trahit, ac-
census venenata propellit. Pidorius manum urit, nisi leniter
tangatur. Diamon colores Iridis refert, febricantibus prodest.
Exacontalitus nervos contrahit iisq; nocet. *Conf. Hier. Car-*

Tactum
odorem
gustum,
& reliquas
facult.
modera-
tur.

9.

Effectus
mirabiles
ex lapidi-
bus, her-
bis & ani-
malibus.

C

aan.

dan. l. 7. subtil. de lap. ubi refert, quod lapidum & reliquarum
 rerum talium vis mirifica in iuvando vel nocendo, oriatur ex
 Phantasia, dum spe quadam illecti bonæ vel malæ fortunæ se
 obijciunt, & credunt, id figuris, lapidibus, plantis, esse ad-
 scribendum. Quibusdam tamen etiam alia vis naturalis inest,
 ut Carbunculus rubeus & sincerus collo appensus pallefcit, si
 homo ægrotaturus, quia vapor ille, qui ob tenuitatem homini
 manifestam molestiam nondum affert, afficit teneriorem
 istius lapidis substantiam, colorem mutando. Ita lapis Ta-
 raxippus in olympia potuit terrere eqvos ut sēssores excec-
 terent, neque in eo veneficium aut ulla ars, sed lapis ipse cum
 ruberet ac splenderet flammam præ se tulit, ex quo imago re-
 lucebat eqvorum, unde illi vel ignem imaginati, quem formi-
 dant, vel propria specie decepti, vertebantur in fugam. *vid. l. c.*
p. 209. §. 223. * Baara radix bitumine abundans, non, ob colo-
 rem & splendorem flammæ, ut *Josephus Bell. Jud. p. 981.* statuit,
 afferre dicitur mortem, iis, qui eam arctius contrectant, quia
 halitus vehementes & nocivos multum spargit, & ob super-
 stitionem credulæ gentis, dæmoniacos sanat. *Cardanus l. 8. de*
plantis p. 241. Neque quicquam ad hæc, Scaliger reponit in
 Exercit. ad Cardanum, quin Exerc. 113. asserit, quod neque
 credere, neque refellere (ista de gemmis miracula) statutum
 habeat. Omnino n. Scaliger magis Rhetorem & Historicum
 quam Philosophum se esse in hoc contra Cardan. scripto osten-
 dit. Recitat tñ. *Ex. 142.* plantas venenosas, & frustra negat ve-
 nena ab odore & sapore fieri. *Conf. Exerc. 154* Si v. tanta & talia
 præstant lapides, herbæ, animalia, ex indita naturali vi, inter-
 veniente efficacia imaginativa; Quidni homines sine commer-
 cio dæmonum, per vim imaginativam ex naturali dispositio-
 ne, operationes, quæ admirationem pariunt, dum causæ igno-
 rantur *l. de qu. Mechan. c. 1.* efficerent. Pssylli, Marfi cantribus ser-
 pentes demulcent, segetes transferunt; Cumq; in animalibus,
 sanguinis & Spirituum operatio, phantasiæ subjecta sit, non
 mirum, quod mirabiliter hanc disponat & corpus alteret; de
 Regibus Galliæ referunt, quod (Herniam gutturis) frummas
 conta-

*
Conf. Jul.
Cæs. Bu-
lenger. de
circo Rom.
c. 30. de
Naufra-
gio.

Homines
similem
faculta-
tem iu-
vandi aut
nocendi,
peculiari
natura
habent.

contactu curent. vide *Golmez. Itiner. de Compiegne p. 158. Cael. Rhodig. l. 20. c. 15. & 16.* §. Interdum manuum externorumq; organorum agilitate fiunt, quæ maximis aliorum viribus produci nequeunt, & hæc, Phantasiæ plebeorum credulorum miracula inferunt. Tales fuerunt Reatius Mantuanus, & nostra ætate plurimi funambuli, Perr. Barocius Episcopus idem æstimavit de Apollonio Thyaneo, quod non arte magica, sed per specula & solertiam remotissima videre potuerit. Similiter delevit idem, aut pulvere aluminis, aut per Calchantis spiritum literas accusatorias, fecitq; chartam puram, ut *Cardanus in sine l. 8. existimat. Conf. Vat. Molinaei c. 14. Sect. 31. probl. quæst. 7. & 28. l. 5. de gen. animal. c. 1.* Cumq; effectus ejusdem nominis & speciei à diversis causis ortum ducere possint, multa miracula ad causas naturales reducuntur, ut ex historia Mosis & Egypt. coram Pharaone miracula patrantium constat. Neque *Plinius l. 2. hist. c. 1.* Mosen Veneficum appellans, neque *Svetonius in Vita Neron.* Christianos referens ad novum maleficæ superstitionis hominum genus, audiendi. §. Sanatio per vota, manuum impositionem, oritur ex fiducia ac imaginatione ægroti ac medentis, plures & facilius sanant, quibus plures confidunt; Et quamvis æquè facile non transferatur sanitas ab uno in alium, ut morbus, uti Philosophus *probl. 7. q. 1. probl. 29. q. 5.* asserit, hoc tamen planè negandum non est, ex conversatione honestorum, honestatis studium crescit, & valida evaporatio ex corpore hominis sani & medicantis orta, potest simili qualitate per Phantasiam imbuere subjectum capax. Sic vitiligo alba ex equis per contactum transit ad homines. Propria ejusmodi communicari possunt, prout propria sigilli figura communicatur ceræ. *Card. l. 11. de subr. p. 350.* Autores profani narrant, mortuos, fuisse hominum ope resuscitados, cæcos ac claudos perfectioni restitutos, bestias secundum determinata idiomata loquutas; ignaros literarum ac lingvarum eruditis sermonibus futura certò prædixisse. vide *Plato l. 10. de Rep. p. 362. Sveton. l. 10. Plutarch. qvi expressè*

10.
Quidam agilitate, mira perficiunt.

11.
Sanatio mimulosa, contingit aliquando ex fiducia.

Miracula quadam profanorum auxiliorum.

12.

Apparitiones in aëre.

Mortuorum suscitatio.

Organorum corporis suscitatio.

13.

Vocum inusitatorum auditus.

Bruti p. 1000. Rhodig. l. 29. c. 5. Plin. l. 25. c. 2. Val. Max. l. 1. c. 5. & 6. §. Sæpè in aere portenta variâq; figuræ apparent; sic de apparitione Cœlestini apud Aquilanos anno 1520. prolixius differit, & præter morem, Superstitionem suorum sociorum in Eccl. Pontificia perstringit, insignis rarâq; lectionis ac eruditionis Petrus Pomponatius l. de Incantat. c. 7. 10. 11. Variâ etiam dantur auguria & omina eventui correspondentia; characteres, figuræ, verba certo gestu prolata, affectus & constitutionem corporis miris modis disponunt. Hæc si necessum sit credere fide historica, explicari possunt naturaliter ex Virtutibus Imaginationum. Corpora quæ æstimantur mortua, apoplexia, suffocatione correpta, per media naturalia, in vitam revocari possunt, uti de furibus Bononiæ & Hafniæ suspensis ac redivivis, notum; De tali mortuorum resuscitatione, autoges, adhibita quadam exaggeratione rhetorica, historicis non indigna, loquuntur; nisi cum *Thoma art. 5. qu. de mir.* dicamus, DEUM pro veritate aliqui. in gentibus fecisse vera miracula. Illis etiam, qui in organis visus, auditus, gressus impedimenta, noxios humores, habent, suppeditari possunt naturalia remedia, quæ efficacius operantur si Phantasia suo fungatur munere. Homo enim homini diversimodè utilis est, ut rex subdito & vicissim; habent se ut membra corporis organici, cor respectu aliarum partium est quasi Rex subditis. *Val. Maxim. l. 4. c. 4. l. 3. de part. anim. c. 4.* Præcipue ab illis speramus & impetramus utilitatem, qui præstantiores creduntur, hinc à Regibus, Viris sapientiæ laude ornatis, tales effectus miraculosos provenisse legimus, ut sunt miracula Vespasiani. Thalassius Anachoreta crucis signo dicitur sanasse dolores colicos ac viperæ morsus, ita Laurentius cœcum Lucillum restituit &c. *Vide Corn. à Lapide in Ecclesiast. cap. 38. p. 65. & p. 793. Theodoret. Hist. relig. c. 22.* unde Hippocrates Medicis orationem & vota præcipit. §. Simili modo per operationem Phantasiæ, organa vocis & soni possunt flecti, ad inusitatos sermones. Hic verò planè non excludimus DEI providentiam, gubernationem, motum ac lumen corp. cœlestium, sine quibus nihil

nihil profus in sublunariis contingit. DEUS tanquam
 prima rerum omnium causa, in hæc inferiora operatur, ut plu-
 rimum, mediatè, movendo & disponendo corpora cœlestia,
 ex quorum lumine ac motu, omnes alterationes oriuntur.
 Inde hominibus quibusdam aptis, suppeditant futurorum
 eventuum indicia, eorumq; Phantasiam informant per osten-
 ta, ut sapius certò prævidere, & si opus, inusitata lingua pro-
 loqui possint subsequutura. *Vid. Plat. in Phædone p. 52. Jone p. 364.*
in Phædro p. 1220. ubi Mantiuus & Maniam describit & Vatam
ingenium. Plutarch. l. de Vita Rom. p. 22. Marij p. 428. Val. Max.
l. 8. c. 1. Virg. l. 6. Æneid. Aristor. Prol. Sect. 30. §. Sunt ejusmo-
 di Vates plerumq; Melancholici, in quorum organis, Phanta-
 siæ & affectuum impetus, cœlitus dispositus, mirabilia opera-
 ri facillè potest. Aves, mutata voce tempestates prænunci-
 ant, dum sentiunt aëris regionem, in qua degunt, paulatim
 mutari, pisces inusitato motu signa dant futurorum mete-
 rorum, unde à nautis tanquam secundæ stellæ observantur;
 Neque omnem superat rationem & naturam, si homines in-
 usitata Phantasia incitati, insolenti lingua utantur; Aliquan-
 do tales curantur per medicamenta atram bilem expugnanti-
 a, ut *Pomponatius l. de Incant. c. 10. oculus testis refert de*
Galgerando Medico Mantuano, quod uxorem Sutoris Fr.
Margreti, taliter affectam, variisq; lingvis antea incognitis
loquentem, perfectè curavit, quæ post variò idiomate uti non
potuit. §. Et bestiarum locutiones in aëre exaudita, ex motu
 stellarum; qui aërem, ora & corpora animalium, ac Phanta-
 siam audientium singulari modo disposuit, æquè facillè prove-
 nire potuerunt, quam ope angelorum. Omnem aëris vim à
 cœlo gubernari certum est *l. de Met. c. 2.* Et cum talia nunquam
 evenerint, nisi cum homines ob instantem insignem mutati-
 onem, affectibus conturbati fuerunt, omninò talia simula-
 cra à bestiis in aëre formata fuisse, credere potuerunt. Arti-
 ficum operâ fiunt Fornices, in quorum angulo si mussitan-
 do quid effers, id alter in opposito angulo distinctè percipit,
 clam aliis in medio stantibus. Talia architectonicæ exempla

14.

Vatum
naturalis
constitu-
tio melan-
cholica
putatur.

15.

Voces be-
stiarum in-
usitata &
rerum in-
animata-
rum mix-
ta dispositio.

© 3

dantur

dantur Montepessul. Mantuæ, Heidelbergæ, Hassniæ vide
 Gôlniz. *Itin. p. 573.* adeoq; quod natura Phantasiæ, voces occultare
 & manifestare possit, mirum non est. In arce Megaræ, in-
 ventus est lapis, cavernis distinctus, aut in ligno cavo situs, qui
 percussus sonum cytharæ reddidit, ut *Cardanus l. 7. de lap. p. 223.*
 ex Pausania refert, additq; modum, quo fabricatur statua
 responsa dans, & quolibet versatilis: Si nempe in ligno aut
 cornu, frustulum optimi magnetis hinc inde occultetur, quod
 ferrum versatile trahat & retrahat, & aliquando volvat ad æs
 aut vitrum tali statuæ inditum. Verosimile est (inquit) tali-
 bus technis Sacerdotes ignaræ plebi sapius illuisse. Huc spe-
 ctant omina de statuīs lacrimantibus, sudantibus, fontibus
 in sanguinem versis &c. nisi sint deceptiones hominum & Sa-
 cerdotum, fieri possunt etiam naturaliter, ex stellarum motu
 & calore, ob antiperistasi in frigoris, aër in guttas sudorem aut
 lacrimas referentes vertitur, aqua ex mixtione rubentis arenæ
 nimiumq; calefacta, sanguinè præ se fert. Sed fall. consequen-
 tiis hic fugienda, ne ex rubedine sanguinè inferamus. Contingit
 aliqu. ut præ molestia animi tenuis sanguis nimio calore
 exprimatur, & hinc sanguineus sudor. Multum huc confert
 vehementia Phantasiæ hominum inter spem & metum ver-
 santium, unde sæpè lugubres voces, sonitus tubarum, guttas
 sanguineas & sudoriferas se animadvertere judicant. *Vide Plu-
 tarch. in Vita Sylla p. 455. Cardan. l. 12. de Nat. hom. p. 368. Albert.
 l. 2. de mineral. & de animal. c. 9.* §. Planè non est rarum, quo-
 ad imaginationem & affectus, unam rem videri aliam, quia
 multa solent mutare medium & organum sensuum; & sæpè
 causas ac rerum nomina confundimus, nec animadvertimus
 diversos effectus, fieri ab uno principio, & eosdem effectus
 à contrariis principiis. Vinum contraria operatur sæpè in
 eodem sæpè in distinctis subjectis, *Sec. 30. prob. 1.* amor vehem-
 mens idem potest quod incantatio, dum ad insaniam, mor-
 tem &c. ducit. Sic in aère varia simulacra ex motu stellarum
 & imaginationis Virtute formari evidens est, ut acies mili-
 tum, cruces, spectra. *Conf. Renat. Cartes. Meteor. c. 7. §. 17.*

Fornices
 & statua
 mirabiles.
 Vocem su-
 dorem
 emitten-
 tes.

16.

Phantasia
 efficit ut
 res aliter
 appare-
 ant ac re-
 vera sunt.

minsh

qui

qui addit, quod populi otiosi, talia, prout timor & spes præpol-
let, deprehendant. Speciatim de miraculo Aquilano Pompo-
natus iudicat; quod habuerit causam naturalem, timidi enim
(inquit) & creduli Aquilani fecerant Cœlestino supplicatio-
nes pro imbribus expellendis, igitur & in Imaginativa eorum
imago Cœlestini figurata & aër humidus latisq; susceptivus
eandem, ob credulitatem eorum sustinere potuit &c. §. Solent
verò talia prodigia, futuram in politia mutationem præcede-
re, ortum vel interitum Imperantium & Sapientum indicare,
cum superis horum major sit cura. *Card. l. ii. p. 351.* ut sponta-
neæ lassitudines, oscitationes, halices, morbum prænunciant,
& hic multum Phantasia, metus, & reliqui affectus operantur;
Nec omnia auguria accuratè à sapientibus observata, illusio-
nes fuere, sed animalia, ex peculiari proprietate & natura, fu-
tura quædam præsenferunt, eaq; indicarunt, abstinendo à ci-
bis, devorando pullos, solitum locum mutando; nisi alia
causa hic dari posset, sufficeret, quod hæc fuerint suâ naturâ
futurosum signa, ut vestis purpurea super hastam posita, erat
signum, (non causa) conflictus. Phantasiæ tamen efficacia hu-
jusmodi eventura prænunciavit, & assensum credulorum fa-
cile obtinuit. Paris virtutis sunt signa physiognomica &
chiromantica, quæ ex Phantasiæ & affectuum operatione, in
tenero corpore primùm figurata, signa suggerunt naturalis
constitutionis, & in quantum hinc vitæ humanæ vicissitudi-
nes dependent. *l. 2. prior. c. ult. l. 5. de gen. animal. c. 3. probl. 10.
q. 24. & 49. q. 10. l. 1. hist. animal. c. 15. And. Otto in Anthroposc.
l. 1. Thaisner. l. 1. Henrici Physign. Follini Speculum natura c. 1. Por-
ta physign. l. 2. Salmas. de ann. Clim. p. 48. §.* Characteres, verba
conjuratoria, maximè operantur ex imaginationum vitute;
Et licet piæ preces non semper impetrent petentibus deside-
rata, nihilominus etiam consilio Sapientum philos. omittendæ
non sunt, cum uti denegatus honor sapè intendit gloriam,
ita Virtutum indoles augetur, quando cupita non obtinemus,
hæc n. ad separabilem orationum finem pertinent, insepara-
bilis v. precum finis, cultus DEI, semper obtinetur. Ita; oran-
dum;

17.

Omina &
auguria à
Phanta-
sia anima-
lium orna-
us & linea
Physiogn.

18.

Precum
efficacia
duplex.

dum, ut DEUS nobis petentibus & non petentibus bona tri-
buat, mala abesse sinat. Plato in *Alcibiad.* 2 p. 454. S. Simili
modo *Monstra* generantur, quando animalia non repugnant
principiis ad defectum & malum naturæ disponentibus, sed
vi Imaginativa, per sensus & affectus talia promovent. No-
tabile est quod *Georg. Buchan.* l. 16. *rer. Scot.* p. 145. de monstro
Anno 1490. refert his verbis: Ubi insignis pugna maritima
inter Sylviū & Bullum commissa, monstrum novi generis in
Scotia natum, inferiore corporis parte, specie maris à com-
muni hominum forma nihil discrepans: Supra umbilicum
reliquis omnibus membris geminis, ad usum & speciem dis-
cretis. Curā Regis, in Musicis mirabiliter profecit, varias
lingvas edidicit; diversis voluntatibus, duo corpora secum
litigabant, aliud alteri subinde placuit; Interim velut in
communi consultabant. Cum crura, lumbive offenderentur
utrumque corpus dolorem sensit, cum verò supernè pungere-
tur, ad alterum tantum corpus, doloris sensus pervenit. Et
in morte, cum alterum corpus complures dies extinctum, su-
perstes dimidio sui computrescente, paulatim contabuit, vi-
xit id monstrum annos 28. Hæc ille, quæ hæctenus, quod sci-
am, à nullo Physicorum adducta; Patet verò quod genitum
fuerit, accedente quadam Phantasia, quæ gemellorum corpo-
ra in utero matris combinavit; quibus præcipuæ animæ fa-
cultates, ut sensus communis, Phantasia & intellectus erant
æqualiter comunicatæ, exteriores verò sensus, & nutritiva
quodammodo diversæ ac distinctæ; & inde operationum
discrimen. Ediderunt lac copiosum quidam Mares in adu-
ta ætate, ob Phantasiæ calorisq; efficaciam ut de Antonio Ben-
zo agente annum 33. ætatis, homine pallido, rara barba, pingvi
habitu. *Cardanus* l. 12. p. 366. refert. Anno 1559. M. Augusto, in
agro Gardiano prope Burdegalam Giralda Fontana Timo-
nis Traci uxor cum fœtu per quadriennium gravida, ope me-
dicorum produxit duplicatum hominem, utero exfectum, &
post sectionem decennium supervixit, ut *Duncanus Salmuri-
ensis Medicus*, in manuscripto, quod asservo, testatur, & addit,
quod

quod Phantasia operationibus impeditus fuerit primo foetus,
& alteri postea miraculose implicatus: quamvis alia causa ac-
cesserint. §. Vidimus Virum natione Anglum, ex cujus la-
tere sinistro harebat dimidia ex parte corpus Fratris, gemellos
natura eos facere destinavit, at forte vitio matris & aberran-
tis Phantasiae, partibus Fratris fuit alter foetus copulatus.
Thomas Barthol. in Cent. 1. Observat. Med. nuperrime edita hoc
exemplum affert, & *ibidem hist. 78.* de Margaretha *Weiners*
in septentrionali Hollandia Purmenti, aetat. 70. annor. testa-
tur, quod ex Phantasia & mororis indulgentia Cornuta, 12. di-
gitos longum cornu obtinuerit. & *hist. 65.* quod in Italia Vir fu-
erit sine podice ac membro virili annorum 40. qui usque ad 24.
ann. extiterit foemina, deinde barbatus mas factus, stercus per
cornu ori immisum, lotium per spongiam reddiderit; Et hu-
jus mutilationis causa fuit vis imaginativa propria, & ma-
tris. *Riolanus diss. de monstris Lutetiae* anno 1605. natis scribit,
quod fuerint gemellae octimestres, singulis duo capita, uni-
cuique sua brachia, pedes, utrisque unum cor & jecur, caeterae
partes naturales binae. Ex ovo, cujus duo sunt lutea, per
phantasiam confusa, generatur pullus quaternis pedibus &
alis, uno capite, uti maculatae oves & aves fiunt, si varie-
gata, dum concipiunt vel excludunt, diutius & intentius aspi-
ciant. *Cardan. l. 12. p. 570.* Idem refert monstrum gemina-
rum facierum, factum ex Phantasia, gravidae matris, quae fron-
tem cum alterius mulieris vultu invicem combinarat; Ex aspe-
ctu fortisque imaginatione, novimus, mutilos notisque insigni-
tos fuisse natos. Reducuntur huc varia facta eorum, qui me-
lancholia, mania, phrenitide, incubo, picâ, furore uteri-
no &c. discruciantur; Phantasiam iis turbatam esse omnes
Medici & Physici statuunt, vide *Job. Hier. Pulverinum in Med.
priet. c. 4. 5. 6. 12. 91.* Non ab simili modo generantur Herma-
phroditi; *Robertus Gagvinus* refert quod anno 1478. in Coeno-
bio Issoriensi Monachus Hermaphroditus impragnatus sum-
maque diligentia asservatus, donec parturiret. *Hier. Montanus*
scribit, se novisse Hermaphroditum qui muliebris sexus puta-
batur, Virumque nupserat, ex quo liberos suscepit, quod tamen

20.

Gemelli
connati.

Mulier
cornuta.

Vir sine
podice.

Monstrum
biceps.

Monstrum
gem. fa-
cierum.

Operatio-
nes me-
lanchol.
&c.

Herma-
phroditi
generatio.

D

ex

21.
Fontium
varietas.

Et mira
virtus.

Sanguinis
stillicidi-
um. Ta-
rantula;
ungv. ar-
marij esse-
ctus.

Gorgon
Vis lapidi-
fica.

ex ancillis Spurios generavit. Androgyna ancilla, herilem
filium in lecto cubantem imprægnasse dicitur, & in pœnam
viva sub terram defossa, in Scotia anno 1461. Vid. *Tulpium Ob-
serv. p. 250. & Nicol. Massam de Monstro Lutetia. S.* Hæc prodi-
giosa, ex phantasia prægnantium possunt formari, reliquis ta-
men causis non exclusis; ut plantas & animalia eorumq; par-
tes in lapides conversa fuisse novimus. Corallus absque du-
bio ex lignis & plantis in tantam duritiem paulatim concre-
cit. Imperator Fridericus ad Gothiæ fontem misit Chirote-
cam sigillatam, cujus medietas per aliquot dies fonti immer-
sa, in lapidem concrevit, una cum sigillo Casari remissa.
Francof. ad Oderam rivulus manat, in quo si lignum diutius
detineas, lapillis circumducitur. Ita fons Andei in templo
Bacchi diversis temp. vinum & aquam; fons Beotiæ memori-
am & oblivionem, fons Italiæ vitam & mortem animalibus
injectis, fons Dædonæ facibus ignem & extinctionem, fon-
tes Badenses & Sardenf. oculis salutem & noxam, communi-
carunt. *Sanant agros, pandunt damnantq; nefando Perjuros fur-
to, quos tacto flumine cæcant.* Contigit unicuique, ut imagi-
nationum virtus permisit. Uti in sanguinis stillicidio, quan-
do tremulus aut suspectus homicida extincto corpori adstat;
Huc referuntur pluvix sanguineæ, ranarum &c. quas credula
Phantasia advertit. *Vide Arist. l. de mir. auscult. de fonte igni-
vomo Ivin. Golnitz. p. 436.* Ita per Musicam Tarantulæ morsus,
& unguento armario s. stellato vulnera absentium curantur.
Kircher. l. de Magn. c. 35. Card. l. 9. p. 227. Bierm. de Mag. q. 2. Quin
& animalia in lapides falsos mutantur, non quod lapides ex-
tra se habeant vera animalium lineamenta, & intra se figuram
intestinatorum contineant, ut *Avicenn.* scribit, sed quod com-
munem aliquam cum lapidibus materiam & naturam in ele-
mentorum qualitatibus habeant, quæ Gorgon à quibusdam
appellatur, cum sit Virtus valde exsiccans & lapidifica; Ita
Homines in bruta conversos fuisse putant, non moraliter,
nec quod anima hominum transferit in bestialem, sed quod
materia olim sub humana forma, translata fuerit in bestiam.

Vicissitudi-

Vicissitudinem mutationum videmus in Bombycibus, nascitur ex verme animal volatile. Ita Semenda & phoenix dicuntur renasci ex cineribus. Ut ea quæ Gellius l. 9. Noct. Att. c. 4. p. 266. ex libris Græcis refert; de Arimaspis, Cynocephalis &c. non omninò sint fabulosa. §. Referuntur ad hanc classem i. Lusus Naturæ, ut quando folia aurea in vitibus propè Danubium, in Achate simulacra Musarum & Apollinis, in Pentacrino quinque lilia, in lapide Gvil. Casanati serra, gladius, delphinus, Cygnus & G. C. deprehenduntur &c. Imò sic ludit natura, ut boves ova, & apes caput bovinum (sive horum simulacra) producant vide Card. l. 7. p. 21. seqq. Kircher. l. 4. Obel Pansph. Ruæ. de gem. c. 6. Agric. l. 10. fossil. Alex. l. 4. gen. diæ. c. 9. sic planta Borrometz agnum, filix aquilam, medulla arboris Juliæncis ordinem & ornamenta militum, arbores anatifera, Clakis s. anferes; Picuti lingua, pennam refert. &c. Vide Scalig. exercit. 181. Lonicer. c. ult. p. 1. Herb. P. Fovium in Scot. p. 66. Mich. Picc. Orat. de Lus. Naturæ. 2. Ostentatio ingeniorum, quando rerum viliissimarum encomia publicantur, ut de pediculo Heinsius, de cæcitate Puteanus, de laude Neronis Cardanus &c. aut quando nova dogmata subtiliter proponuntur, ut Agrippa ab Nettlesheim de Vanit. Scientiarum, de occulta Philosophia, Autor l. de Præ Adamitis, ubi cum historia Chinensium, aliquot secula ante Adamum protoplastum, recenset &c. 3. Subsidia ad memoriam artificialem, cum non tantum in historicis, sed aliis scientiis ridiculæ & variæ imagines, excogitantur. ut Schenckel. p. 89. Moth. Scavius, Buno in tabb. Mnemeyticis. 4. Insomniorum mira varietas & operatio; potissimum enim Phantasia agit partes & affectus, quando externa sensuum organa somno q. ligata sunt, tunc phantasmata mirè variant; Cumq; nimio impetu, & reciproco motu, ad Phantasia & sensuum organa, ob halitum crassum, frigidum aut calidum feruntur; quædam animalia aut cum tremore, aut audaciâ surgunt, ambulant & operantur, ut de Nyctobatis sive somnambulibus constat. Vide Lemm. de Occ. Nat. Molin. Vat. c. 26. ad 29. Somnia Phantasiæ ductum & constitutionem corp. naturalem sequuntur, inde sanguineo-

22.

Speclant
huc i. Lu-
sus Natu-
ræ.

2. Ingenio-
rum.

3. Mem-
ria.

4. Inso-
mniorum
mira va-
rietas.

D 2

rum

Somnia
divinitus
immissa.

rum sunt amœna, melancholicorum tristitia, quibus bilis flava exundat, somniabunt rixas, incendia, pituitosis obversantur imbres. Divinationes insomniorum, affectuum indolem, aut futurorum quorundam præagia referunt. Nec dubium, somnia quædam etiam infidelium, à DEO aliquando immitti, ut de somnio uxoris Pilati, Pharaonis &c. neque id Philosophus simpliciter negat, dum causam proximam, quæ planè negligenda non est, affert; potuerunt somnia *ἰεοπρομνησθῆναι* fuisse ex parte naturalia. Vide *Arl. l. de somn. & divin. Conf. Comment. Hawenr. b. l. Corn. à Lapide in Ecclesiast. c. 34. & 40. p. 722. & 836. Macen. Cont. 3. p. 3. c. 9. 13. seq. Bernb. Telesum l. 8. de Natur. c. 2. Keckerm. l. 3. Syst. Ph. c. 18 & Disp. 17. q. 30. 44. seq. ad 54. Ernest. Soneri Orat. de Insomniis 1610. habitam. D. Seidelij disp. de Somno 1611. Gryphisw. editam.* §. Uti verò *ὄνειδος* sive somnambulatio & Ephialites oriuntur, ab impetu Phantasiæ, quæ locomotivam ac motus organa vel ad insolentiores actus impellit, vel agendi facultates impedit, ut agant aut patiantur dormientes (maximè supinè recubantes, ubi vapores in capite stagnant, arctiusq; coherent, nec liberè egrediuntur) talia, quæ vigilantes non susciperent; quia in his, phantasmata de rebus suscipiendis, offeruntur facultati intellectus aut deliberationis, ut agenda intermittendave constituat, in dormientibus verò motus, ad quem Phantasia incitat, sine deliberatione, in actum deducitur. Unde somnambuli agunt quæ rectè deliberantibus impossibilia atqve inepta videntur, & ab incubo infestati, patiuntur, quæ repellerent suis rebus benè consulentes. §. Simili modo in moralibus, Phantasia, appetitum sensitivum moderatur magisq; ducit ad vitia; Vitiosi ac incontinentes habent se instar Noctambulorum ac ab incubo oppressorum, nisi quod hi invitè, illi spontè contra rectam deliberationem operentur. *l. de somn. c. 3. l. 7. Eth. c. 4. & 6. Plus. de Virtute & vicio p. 102. & de Virt. morali p. 442.* Inde superbia, ambitio, vitiosa *Φλαστία*, Calumniæ, rixæ, invidia, odium; Imaginantur homines, eum, quem odio habent, esse aut simpliciter aut erga se malum. Sympathia & antipathia animalium

23.
Comparatio
vitij
naturalis
cum
mombi,
utruque
ex
Phantasia.
Cur
somnambuli
mirè
operentur.

24.
Omnes
vitiosi
Phantasia
&
Sculci.

l. de somn. c. 3. l. 7. Eth. c. 4. & 6. Plus. de Virtute & vicio p. 102. & de Virt. morali p. 442. Inde superbia, ambitio, vitiosa *Φλαστία*, Calumniæ, rixæ, invidia, odium; Imaginantur homines, eum, quem odio habent, esse aut simpliciter aut erga se malum. Sympathia & antipathia animalium

lum manifestè oritur à Phantasia contraria, quam metus ex-
 citat, hinc pugnant, aquilæ dracones, Cornices ululæ, parus
 & carduelis, leo gallus, elephas mures; invidetur iis, quorum
 virtus & facultas crescere videtur; plantarum, reliquarumq;
 rerum, quæ sensu destituuntur, dissidium ac amor appatens,
 sunt respectu nostri imaginativa: *Conf. Plut. l. de Odio p. 537.*
 Omnis mundanus splendor & despectus, pro Phantasiæ vari-
 etate, magis minusq; æstimatur; Phantastæ sunt omnes super-
 bi ac vitiosi, dum sibi, non prudentibus, placent, stultescunt.
Vide Er. Roter. Moriam p. 143. & 226. Multi, qui habentur sa-
 pientes, sunt stultiore aliis, & qui habentur meliores, sunt
 aliis deteriores, sufficit quod in cælo non reperiatur malitia.
inquit Pomponazius in Epilogo l. de Fatop. 1012. S. Excitat etiam
 Phantasia in hominibus terrorem & fugam, ut tonitrua, ful-
 mina, certos cibos, caseum, gallinas, porcellos, aut alia ani-
 malia, feles, canes, &c. nimium reformident à prima vel in
 adulta ætate, eò quod tali simulacro imaginativa virtus ali-
 quando turbata fuerit; *vide Engelgrave Embl. Sacr. p. 164. Th.*
prob. in Phys. disp. 4. Confert Phantasia, brutis, ut vocantur,
 animalibus, solertiam Ratiocinativam, ut multa admiranda
 opera efficiant. *Plut. l. de sol. animal. p. 966. & Gryll p. 987. En-*
gelgr. l. c. p. 286. seq. Observantiæ certarum figurarum, die-
 ram, verborum, gestuum, ceremoniarum, rerumq; ludicra-
 rum, multivarias operationes inducunt, prout Phantasia fi-
 dem & aptitudinem facit; *vide Martb. Fabr. in Trip. Conc. 4. &*
5. Fest. Epiph. p. 219. seq. Debr. l. 2. c. 3. l. 3. c. 8. l. 4. c. 2 Majol tom.
2. dier. Canic. c. de incant. Contingit, quando vehemens desi-
 derium Phantasiæ corruptæ varia rerum simulacra sistit, ut
 imaginentur sibi, quasi Itinera Bructerana conficiant, quasi fer-
 cula, divitiæ & his similia à Dracone transportentur, sic Lemu-
 res, statim temporibus videntur calamitatem prænunciare, ut
 in domo Brandeburgica de Alba Muliere referunt; Cæterum
 hoc genus haut dubiè totum, est nostræ farinæ, quibus nulla
 fatietas narrationum, cum portentosa de spectris, lemuris,
 larvis, inferis, de id genus millibus miraculorum commemo-

Symp. &
 antipa-
 thia ex
 Phantasia
 declaran-
 tur.

25.
 Phantasia
 incitat ut
 certa quæ-
 dam fugi-
 ant & ob-
 servent
 homines.
 Ut bruta
 ratioci-
 nentur.

Lemures
 & larve
 cur vide-
 antur.

Ventiven-
ditores,
Bruclteri-
ci, Lycan-
thropi.

26.

Insolita
ingurgi-
tationes.

Ova Veto-
nie à Bea-
no custo-
dita.

Hybernica
miracula.

27.

Exorcis-
mus Mu-
ris Nor-
wegici.

rantur ait *Erasm. Roter. in Moriap. 222.* æstimantur Lappi ven-
nales habere ventos, per Catoptromantiam & Coscinoman-
tiam inquirunt rerum amissarum, furumq; vel amasiorum
imagines, quas curiosa Phantasia effingere potest; Sollicitæ
Phantasiæ occurrunt spectra mortuorum, Schemata Lycan-
thropica, audiuntur fletus infantum in utero. *Vide Wier. l. 2.
c. 7. l. 3. c. 12. Job. Bodin. p. 182. l. 2. c. 6. Mag. Dam. Engelgr. Embl.
Sac. p. 5. Molin. in Vate cap. 16. p. 202.* §. Probabile est, miran-
dam ingluviem circumforaneorum, qui varia insolentia in-
gurgitant ac vicissim reddunt, ut helluo sputosi vini, fieri ob
Phantasiæ & sensuum dispositionem, interveniente quadam
agilitate, & usu Chymicorum humorum; *vide Th. Barth. in Obs.
hist. 9. Et Observ. 69.* refert, fistulam à Nicolao Erasmo casu
quodam Anno 1646. Hassniæ deglutitam & redditam; ac vo-
mitum miraculosum vermium, acicularum, crinium Annæ
Erici Norwegæ 1649. ab Aprili ad Augustum, *Observ. 32.* Nota
est similis historia de Cultivoro Borusslo, *quam D. Beckherus pu-
blicavit*; Phantasiæ efficacia sese exeruit in hisce, ut præter
communem ordinem operari potuerint. *Ginald. Cambienfis in
Topogr. Hybernica narrat, quod Beanus patronus istius loci putati-
cius, ova in ulteriore Vetoniâ tueatur, ut accedentibus appa-
reant pulli necati, recedentibus ovorum speciem exhibeant;*
præconcepta opinio Phantasiæ credulorum ita illudit. *Vide
Matth. Fabr. Auct. Conc. 5. Pasch. p. 301.* Hujus (Beani) fami-
gerati aliàs ineptæ juventæ Patroni, non meminit *Paul. Jovi-
us in descr. Hyb.* sed alia Phantasiæ spectacula adducit *p. 72.*
quod halitus antri Patritiani præparet homines ad vaticinia;
perticam ex Acrifolii planta, prope stagnum Amaracanz de-
fixam, fieri post aliquot menses una parte ferrum, alterâ co-
tem: ex naufragiorum reliquiis Oceani fluctibus agitatæ
nasci aves, anatisbus usæ ac specie similes. §. Phantasia ex-
orcismos fingit, quibus serpentes, mures ac reliqua noxa pro-
pellunt; Uti Mures Norwegici (Lömmen) qui aut cum nebula
fœtida & crassa decidunt, aut in summis montibus generati
procellis in alia loca transportantur, aut ex coitu in cuniculis
terræ

terræ proveniunt, certis ceremoniis exorcisticis fugantur. *V. de D. Olavio Worm. Hist. Norw. Muris c. 4. § 5.* Tales conjurationes plurimas continet *liber 4. de Oc. pb. Agrippæ* retegens iudicio *Job. Bodini in Confut. Wierii p. 421.* detestabile Magiæ venenum, omnes dæmonum invocatioes & sacrificia Satanæ oblata. Sed fortè nimis rigidè de Agrippa iudicat, cum liber ille 4. non sit indubitato Agrippæ, ac ipse de suis libris confitetur: *quod per curiosam adolescentiam in iis erraverit, & cautior, publica palinodia recantare velit: Permultum (inquit) temporis in his vanitatibus contrivi; tandem hoc profeci, quod sciam, quibus rationibus oporteat alios ab hac pernitiè dehortari. p. 520.* Aliàs Bodinus d.l. *p. 432.* nimis liberaliter asserit, sagas mulieres, ac gentes Boreales non esse melancholicas; cum experientia fidem derogat. Et licet non omnia, certè multa opera Vetularum & gentium magicarum, ex melancholico humore ortum trahunt, ut deceptricem Phantasiam facilè in iis animadvertamus. Interdum autem sine fallaciis quædam mira cognoscimus, uti § 25. de Infantibus in utero flentibus dictum, exempla affert *Salmasius l. de Calculo p. 198.* de fœmina prope Vesaliam per triennium gravida cum fœtu, qui vagire & audiri dicitur, & de alia quæ fœtum infantis in utero conditi, audivit, & perterrita paulo post enixa fuerit. §. Quidam verò sibi ipsis phantasmata & somnia sine somno formant, ad quos Apocolocyntosis Senecæ spectat, quæ ostendit, quod superba corda magnopere spe sua excidant; exemplo Claudii, cuius cum *Αποκωκυνθιστιν* indies exspectaret pop. Rom., deprehendit ejus *Σποκωκυθιστιν*; quod non in Deum, sed in Cucurbitam, oculus fatuissimum Claudius mutatus fuerit. *Vide Dan. Heinsii Dissert. de Sen. Apocol. pag. 5. seq.* Pariter *Val. Magnus Capuc.* dum Locum sine locato, corpus in vacuo motum, lumen nulli inhaerens, oculari demonstratione 1648 proposuit, in fistula Vitrea & metallica, argento vivo & aqua repleta, beneque obturata, in qua vacuum apparuisse credit, deceptus est Phantasia & præassumpta opinione, quæ turgidus, voluit hoc conatu, universam philosophiam Stagiriticam evertere ut ipse fa-

De Magia retractatio Agrippæ. Bodinus negat. Sargas melancholicas.

28.

Seneca Apocolocyntosis.

Vacuum Val. M. & Alchimistarum opus phantasticum.

retur p. 5. 23. & 52. Ita Alchumistæ, auri potabilis confectores,
& qui aureos montes ex quovis metallo pollicentur, sibiq;
gratam faciunt imposturam, donec absumptis omnibus, non
sit, quo fornaculam instruant; vide *Erasmi Moriam* p. 210. *Dulcon.*
Claveum Phil. Chym. p. 90. seq. *Angel Sala Chrysep.* c. 2. §. Quæ
verò sine fuco sunt valdè prodigiola, fiunt in ortu valdè excel-
lentium, qui pristinas leges mutare debent, si enim lex mul-
tum propagari debet, oportet inconveta & stupenda fieri per
naturam corp. cœlestium, quæ ejusmodi homines singulariter
afficiunt, unde de iis prædicere solent ex astris antequam
nascuntur, ut de Augusto. *Svetonius* refert, quod cum fari
cœpisset obstrepentes ranas silere efficaciter jussit, similia
de Sergio, Julio, Vespasiano, *Justinus* l. 1. 23. & 44. & *Plutarch.*
de Nicæa p. 539. *de Sertorio* p. 658. & alibi multoties ejusmodi recen-
sent. Deus enim tanquam sapientiss. ac liberalissimus, dat
finem & ordinata ad finem; multumq; æstimationis acce-
dit ex Phantasia hominumq; opinione novis legibus, quando
inuitatis verbis, ac mirificis signis per legiferos confirman-
tur. Uti verò sub uno principe vexilla, Convvetudines, Sym-
bola, Ritus, leges, grata sunt, quæ succedente alio, priori con-
trario, abolentur, ita in humanis negotiis mira varietas, sæpè
fit ad priora regressus, ut eadem, non numero, sed specie fieri
deprehendantur. l. 4. *Pb.* c. 20. Omnino autem secundum provi-
dentiam divinam hæc etiam contigisse, dicendum, neque cum
Cicerone l. 2. *de Divin. & Nat. Deor.* Atheismus inducendus,
Is enim, dicente *Augustino* l. 5. *de C.D.* c. 9. dum, exaggerando
liberum arbitrium, homines contendit facere liberos, fecit
illos Sacrilegos. Puto autem, inquit *Pomponatius* l. *de Inc.* c. 12.
hoc *Ciceroni* contigisse, quia fuit Clarissimus Orator, minimè
tamen Philosophus. Per calumniam, tale quid *Aristoteli*, qui
de Deo ubique reverenter loquitur, tribuunt *Fran. Patritus* l. 4.
tom. 3. discuss. & *Petr. Gassend. Exerc. 7. adv. Arist.* *Seneca* l. *de*
Provid. p. m. 699. docet: sine Dei custodia ac imperio nec uni-
versum hoc stare, nec quicquam fieri; imprimis DEUM Opt.
Max. patriam adversus bonos habere animum, illosq; for-
titer

29.
Quando
fiant pro-
digiosa.

Cur pristi-
na reno-
ventur.

Atheismus
Ciceronis.

ter amare, & exercere damnis, ut verum colligant robur &c.

Patet ex dictis, quam varia sint Phantasiae opera, ut multitu-

30.

line superent literarum Alphabeti transpositionem, quae pro-

Phantasia

lixior est, teste Hegia Olynthio, numero homin. olim & nunc

varietas

viventium; & longè major D. Joh. Lauremb. Epig. 5. Ory Sor. Putean.

compa-

in Cryptogr. c. 3. Ast Phantasia unius hominis, per se plura magisq;

ratur

mirabilia operatur, in somniis phantasmata infinitis modis

1. Ana-

sensuum organa alterant; Moccen. Instit. c. 14. & 15. l. de Som. c. 3.

gramma-

Literarum combinationes quaedam articulatae & significati-

tismo.

vae, quaedam absonae, sic & Phantasiae operationes. Colorum

2. Speculis

specierumq; visibilium in eodem subjecto multiplicatio, per

colorem

specula ad lumen obversa ac agitata, facile fit; Phantasiae ope-

varianti-

ratio magis mira celeritate variat; D. Joh. Marci l. de arcu Cael. p.

bus.

3. & 243. Sitalcas (statua Delphica), ex diversa materia, oracula

3. Statua

mixta ac dubia, stultis stulta, sapientibus pretiosa dare videba-

Delph. &

urg. Apodidra scinda, (lusus puerorum) jubet, ut rex oculis

Ludo pue-

visis Solium occupet, quod collusores ex infidiis praecocu-

rili.

pare student; Laurenb. Ep. 26. & 30. Ita Phantasmata suggerunt

Phant. ex-

quae quisque discupit; quosdam occaecant, astutiam & σὺν ἑστὶν

libet Phsy-

aliis largiuntur ut futura praevideant l. 7. M. M. c. 35. aliis inc-

chagogia;

ptam Curiositatem & nasum Antipatræ. Haec quam fiat prius

Mormoly-

olfacit octo diebus. Quicquid agit Latium, Graecia quicquid agit.

uea; Du-

Plut. p. 518. & Exercit. de Curios. aut calumniae & garrulitatis vi-

stos; Vete-

rus, ut infamiam bonis conciliant Engelgr. de Insamia Buchan.

rinarios,

p. 37. Lips. de Calum. aut superstitionem, quo fontium prodigi-

astutos,

otiose effectus (ut natio Laconicae fons dabat aquam salutiferam sa-

credulos,

crificantibus Carnejo Apollini) acies in caelo visas Engelgr. Embl.

impios & c

p. 4. & 299. Laurenb. Ep. 12. Spectra rediviva (ut Samuel Pytho-

* Hoc ori-

nisse operationibus praevnisse dicitur Corn. à Lap. in Eccl. c. 46. Molin.

tur (in-

Wat. p. 153. c. 6. l. 3.) facile advertat; aliis gulositatē aliaq; corporis

quit) ex

vitia (Siphron Astenus septem convivarum cibum facile consumpsit,

Phantasia

Mulieres lasciva inter se coeunt & se pollunt, ut Ulyssippone, v. Rod. à

qua clito-

Castro l. 1. c. 3. *) Aliis impietatem, & contradicendi prurimum,

videm ex-

suppeditant, qui sacra dogmata ex propria versutia detorqueant, ut

tendit.

ob Euripum, qui ex parte Mari rubro venit, elevant mirandum Isra-

31.

elit. transitu; Stationē Solis perpetuā fingunt, & violant miracu-

lum

lum

Miracula lum temp. Josuæ; Roterod. Chil. 2. cent. 3. adag. 45. præcipuum
Scr. S. ex argument. ex Platonis Theat. p. 113. quiete corrumpi univërfa,
divina vir motu conservari, vocat colophonem. *Nos Colophonem huic
tute. tractationi imposituri, in iis, quæ adducta sunt de miraculis, ni-
hil quicquam de sacris, attingimus, ut quæ divinitus facta, glo-
*Harvæus eleganter riam detrahentes infinitæ Majestati, aliter explicaremus.
docet ex- Qvin, juxta Plat. Epist. 6. p. 1276. Si Rectè philosophemur, co-
erc. de ani- gnoscere mus apertè DEUM. † Ne verò quod dextra manu da-
mal. p. 385. tum, sinistra suscipiatur, Plat. Epist. 2. p. 1270. (inquit) Ca-
quomodo ve ne excidant hæc in aures hominum Erudi-
mens, tionis candorisq; expertium. &c.

VERITATE DIGNUS NON EST QUI EI PRÆFERT LAUDEM VEL LUCRUM
FALLAX SPES (RES) HOMINUM, QUAMVIS SPLENDIDA, FIDE DEO

Ad Præstantissimum Dn. Respondentem.

Demonstras rerum sacrarum jura resolvis
Jura Magistratus, phasmata monstra, doces.
Sit felix! pietate DEO studiisq; probato
Te Ingenuum: DOMINO fide, beatus eris.

Celerrimè inter occupat.

AUGUSTUS VARENIUS, S. S. Th. D. Hebr. & Cate-
chef. Christ. P. P. Univerf. Rost. h. t. Rector.

DRALLI, Sectator Sophia, pariterq; piarum,
Cultor lingvarum non sine laude sagax:
Paucis, si satis est, mentem contestor, & omnes
Famæ thesauros tollere TE jubeo!

Cum Benedictione scr.

B. GOSMAN, P. P.

DRALLI, per Sophia campos spatiaris, & altum
Exeris Ingenij robur, Amice, tui.
Fama diurnabit, memoriq; sacra bitur avo,
Eusebia Sophia digna brabea feras.
Gloria Cecropia DRALLI perfecta Minerva
Opto, feras animo vota cupita tuo.

PRÆSES Disputationis.

Legat B. L. §. 1. Politica. §. 3. mode-
rari. §. 4. Spectatam. §. 10. amove-
atur. §. 20. Viroq; §. 30. Pſychag. reliqua ipse corrigat.

terra proveniunt, certis ceremoniis ex
de D. Olavio Worm. Hist. Norw. Muris c.
 tiones plurimas continet liber 4. de Oc-
dicio Job. Bodini in Confut. Wierip. 421
 nenum, omnes dæmonum invocatioes
 lata. Sed fortè nimis rigide de Agrippa
 4. non sit indubitato Agrippa, ac ipse d
quod per curiosam adolescentiam in iis ern
 palinodia recantare velit: Permultum (in
nitatibus contrivi; tandem hoc profeci, quo
 oporteat alios ab hac pernicie deborari. p.
p. 432. nimis liberaliter asserit, sagas mi
 les non esse melancholicas; cum exper
 licet non omnia, certè multa opera
 magicarum, ex melancholico humore
 cepticem Phantasiam facilè in iis an
 dum autem sine fallaciis quædam mir
 de Infantibus in utero fientibus dict
masius l. de Calculo p. 198. de fœmina p
 nium gravida cum fœtu, qui vagire &
 quæ fœtum infantis in utero condit
 paulo post enixa fuerit. §. Quidam
 smata & somnia sine somno formant
 thosis Senecæ spectat, quæ ostendit, q
 gnopere spe sua excidant; exempl
Αποκάλυψιν indies exspectaret pop. I
Διοκλεσιανῶσιν, quod non in Deum
 lus fatuissimum Claudius mutatus fu
sert. de Sen. Apocol. pag. 5. seq. Par
 dum Locum sine locato, corpus in
 nulli inhaerens, oculari demonstratio
 stula Vitrea & metallica, argento viv
 obturata, in qua vacuum apparuisse c
 tasia & præassumpta opinione, quæ t
 natu, universam philosophiam Stagir

1211

antur. V
 conjura
 regens ju
 lagia ve
 tana ob
 liber ille
 onfitetur: *De Magia*
 or, publica retracta
 in his va- tio Agrip-
 rationibus pæ.
 dinus d.l. Bodinus
 tes Borea- negat Sa-
 eroget. Et gas me-
 gentium lancholi-
 at, ut de- cas.
 Inter-
 , uti §. 25.
 affert Sal-
 per trien-
 , & de alia
 perterrita
 is phanta- 28.
 ocolocyn- Seneca
 corda ma- Apocolo-
 ejus cum cyntbosis.
 endit ejus
 rbitam, o-
 Heinsii Dis-
 nus Capuc. Vacuum
 n, lumen Val. M.C
 ofuit, in fi- Alchimi-
 ta, beneq; starum
 is est Phan- opus phæ-
 ie hoc co- misticum,
 e ut ipse fa-
 tetur

the scale towards document

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.